

Axa prioritară 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente

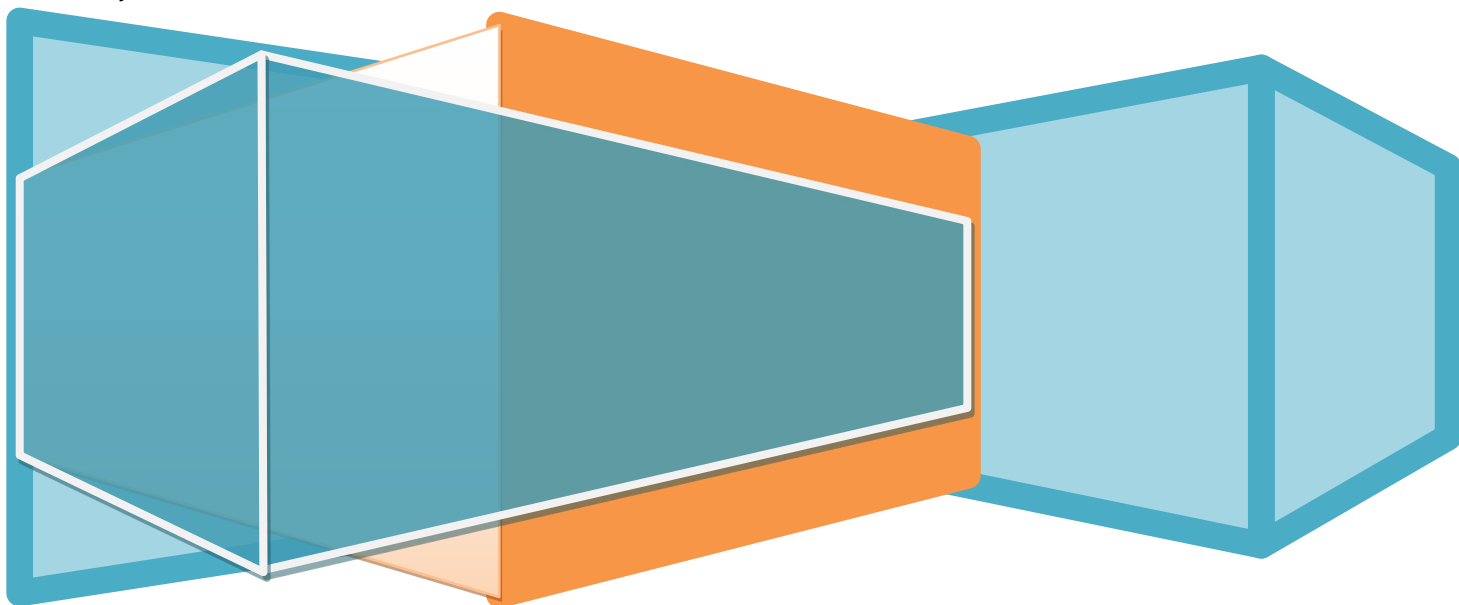
Titlul Proiectului: „Împreună spunem STOP abandonului școlar” - Codul SIPOCA: 158

Obiectivul Specific 1.1: Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP

Contract de finanțare nr. 289/18.09.2018

Lider: Societatea Națională de Cruce Roșie - Filiala Dâmbovița

Cod mysmis 112820

Împreună spunem STOP abandonului școlar!

Propunere de Politică Publică Alternativă
privind reducerea părăsirii timpurii a școlii

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat
de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

PROPUNERE DE POLITICĂ PUBLICĂ ALTERNATIVĂ privind reducerea părăsirii timpurii a școlii

1. INSTITUȚIA INIȚIATOARE

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE CRUCEA ROȘIE DIN ROMÂNIA FILIALA DÂMBOVIȚA

Persoane responsabile și date de contact:

Director - Raul-Aurelian Pavelescu, tel. 0722594789/0245211294,

email crrdb140@yahoo.com / issascrd@gmail.com

Experți politici publice: Daniela Florea, Violeta Constantin

Expert grup țintă: Nicolae Georgescu

Expert egalitate de șanse: Eugen Florea

2. FORMULAREA PROBLEMEI

Prin activitățile acestui proiect s-a dorit reunirea tuturor actorilor sociali implicați direct în procesul educației, pentru a avea o abordare multidimensională, atât din perspectiva școlii, cu toți reprezentanții săi – de la factori de decizie din instituții cheie, până la oamenii de la catedră, care zi de

zi, prin activitatea lor profesională sunt puși față în față cu provocările procesului educativ, a unei generații de elevi cu nevoi specifice, cât și din perspectiva reprezentanților comunității – care oferă o viziune de ansamblu în cartografierea vieții sociale, atât din perspectiva factorilor de decizie – reprezentanți ai consiliilor județene, prefecturilor, reprezentanți ai instituțiilor descentralizate, primari, până la cei mai fini observatori ai vulnerabilităților familiei în contextul social actual - asistenții sociali, specialiști care au legătura directă cu familia.

Extrem de valoroasă a fost, de asemenea, contribuția reprezentanților societății civile, ONG-uri cu activități susținute în educație, cu rezultate remarcabile, adevărate resurse în prevenirea părăsirii timpurii a școlii în comunitățile în care își desfășoară activitatea.

În urma discuțiilor, în toate activitățile – seminarii și mese rotunde din fiecare regiune a țării, s-a accentuat ideea ca doar un efort conjugat, durabil, coerent, între toți actorii sociali implicați - școală - comunitate - ONG, în care fiecare partener își activează resursele, know-how-ul, poate reprezenta premisa unei intervenții articulate, aplicate pentru a controla/diminua fenomenul părăsirii timpurii a școlii și a efectelor acestuia.

De altfel, caracterul inovativ al proiectului constă în modalitatea de a ne conecta la realitatea și problemele sistemului de educație din România – a invita la masa dezbaterilor profesioniști cu expertiză, direct implicați în procesul educațional, care stau față în față cu elevul sau familia, contextul social al acestuia, dar, în același timp, și cu sistemul de educație din România.

Educația constituie principalul suport pentru crearea unei societăți dezvoltate și a unei economii durabile. Accesul la educație reprezintă un indicator important al gradului de eficiență al sistemului politic, fiind modul în care actorii instituționali asigură condițiile optime dobândirii cunoștințelor și abilităților necesare integrării ulterioare pe piața muncii. Astfel, școala este principalul pilon de formare a indivizilor în vederea creșterii standardului de viață, integrării în societate, diminuării numărului persoanelor aflate în situații de risc (sărăcie, discriminare, excluziune socială etc.).

În acest sens, abandonul școlar reprezintă „părăsirea sistemului de educație înainte de absolvirea unuia din nivelurile acesteia” sau „ieșirea din școală în general, indiferent de nivel, fără obținerea diplomei care să ateste finalizarea studiilor”.

În România, rata de părăsire timpurie a școlii a ajuns pentru prima dată în ultimul deceniu la 16,4%, cel mai mic procent din ultimii zece ani, potrivit Eurostat.

Putem afirma că în ultimii 10 ani s-au făcut progrese în ceea ce privește sistemul de educație din România, însă, în mod cert schimbările produse nu țin pasul cu ritmul evoluției la nivel european.

Țara noastră încă înregistrează una dintre cele mai mari rate de părăsire timpurie a școlii, cu aproape 6 puncte procentuale peste media Uniunii Europene, atingând vârfuri mult mai înalte în

zonele rurale (25,4% în 2018) și în rândul copiilor rromi (77% în 2016) potrivit Eurostat. Această situație este cauzată de factori multipli care persistă:

- Cheltuielile cu educația rămân printre cele mai scăzute din UE, în special în ceea ce privește anii de școlarizare care au un rol decisiv în a preveni părăsirea timpurie a școlii (care rămâne la un nivel ridicat), a asigura egalitatea de șanse și a reduce inegalitățile mai târziu în viață.
- Participarea copiilor preșcolari la o educație și îngrijire de calitate rămâne sub media UE.
- Modernizarea rețelei de școli și optimizarea lor înregistrează întâzieri, astfel încât se ține insuficient cont de tendințele demografice, 10 % din școli fiind supraaglomerate, în timp ce 58 % dispun de capacități excedentare.
- Capacitatea cadrelor didactice de a aplica o abordare centrată pe elevi nu este dezvoltată suficient.
- Decalajele dintre mediul rural și cel urban persistă în România, iar grupurile vulnerabile, inclusiv rromii, continuă să aibă un acces limitat la un învățământ de calitate și favorabil incluziunii.
- Disponibilitatea limitată a grădinițelor și distribuția inegală a acestora nu vin în sprijinul dezvoltării cognitive și sociale timpurii a copiilor.
- Accesul la un învățământ de calitate și incluziunea sunt insuficiente, acestea fiind susținute de rata ridicată a sărăciei și inegalității, deși se afla în scădere în ultimii ani.

Nivelul ridicat de sărăcie este asociat cu gradul redus de educație, cu șomajul, cu transmiterea sărăciei într-o mare măsură de la o generație la alta, precum și cu decalajele regionale.

Proporția copiilor care trăiesc în sărăcie sau excluziune socială (4 din 10) este una dintre cele mai ridicate din UE. Statutul socioeconomic afectează în mod semnificativ performanțele elevilor, descurajând creșterea durabilă pe termen lung. Sistemele de învățământ și de îngrijire nu contribuie la o viață suficient de independentă și la capacitatea de inserție profesională a persoanelor cu handicap peste 1,5 milioane de persoane câștigă sub 3 EUR pe zi, iar 3,9 milioane se află într-o situație de privare materială severă. Oportunitățile sunt inegale din multe puncte de vedere.

În comparație cu media UE, familiile cu venituri scăzute declară că au dificultăți financiare mai mari în ceea ce privește asigurarea educației copiilor. Oferta existentă de servicii publice și sistemul de învățământ nu reușesc să soluționeze această problemă. Inegalitățile din ce în ce mai mari de șanse afectează și alte grupuri vulnerabile, cum ar fi tinerii adulți și comunitatea romă.

De asemenea, relevanța învățământului pentru piața forței de muncă este limitată, corelarea competențelor formate în școală cu cerințele pieței muncii este deficitară.

Sursa: RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al României pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României

pentru 2019

Bruxelles, 5.6.2019

COM (2019) 523 final

Cauzele fenomenului părăsirii timpurii a școlii sunt multiple, el putând fi determinat atât de inadaptarea la activitățile școlare, dar și de alți factori externi, ce țin de mediul de familial, socio-economic și cultural.

Astfel, atenția actorilor politici ar trebui să se îndrepte către prevenirea și combaterea acelor cauze externe care împiedică copiii să își finalizeze studiile (cum ar fi: situația financiară a familiei, condițiile precare de locuit, familiile dezorganizate, lipsa îmbrăcăminte și încălțăminte, imposibilitatea ajungerii la școală etc.), având efecte implicite asupra atitudinii față de sistemul educațional. Totodată, este importantă aplecarea și asupra îmbunătățirii condițiilor de învățare, integrarea și acomodarea elevilor în mediul școlar, realizarea unei relații mai strânse profesor-elevi.

În contextul obiectivelor stabilite de UE privind sistemul de educație și formare până în 2020, au fost prevăzute următoarele criterii de referință:

Cel puțin 95% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta obligatorie de școlarizare ar trebui să frecventeze învățământul preșcolar.

Ponderea tinerilor de 15 ani care nu au suficiente cunoștințe de citire, matematică și științe să fie sub 15%.

Ponderea tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18-24 de ani care au părăsit timpuriu școala ar trebui să fie sub 10%.

Cel puțin 15% din adulți ar trebui să participe la activități de învățare pe tot parcursul vieții.

Cel puțin 20% din absolvenții de învățământ superior și 6% din cei cu vârsta cuprinsă între 18-34 de ani care au o calificare profesională inițială ar trebui să fi urmat în străinătate o parte din studii sau din programul de formare.

Proporția de angajați absolvenți (persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, care au urmat cel puțin studiile de nivel secundar superior și care și-au terminat studiile în urmă cu 1-3 ani) ar trebui să fie de cel puțin 82%¹.

În vederea atingerii acestor obiective, România trebuie să stabilească direcții clare de acțiune, cu efecte vizibile atât în procentul celor care renunță la studii, cât și în rata promovabilității și integrării ulterioare pe piața muncii.

¹ „Cadrul strategic-Educație și formare profesională 2020”, http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/index_ro.htm , accesat la 14.05.2016.

În cadrul dezbaterilor cu specialiștii implicați în procesul educației am sintetizat următoarele cauze care determină și întrețin fenomenul părăsirii timpurii a școlii, cauze ce țin de sistemul de educație, de dinamica structurii familiei în contextul social actual, de felul în care înțelege comunitatea sa se poziționeze ca partener al școlii, și privind din interiorul școlii, cauze care țin de infrastructura școlară:

- ***Sistem educațional subfinanțat***
- ***Familia românească vulnerabilă – sărăcie, migrație, lipsa de valorizare/dezinteres față de educație***
- ***Comunitate slab implicată/absentă în viața școlii***
- ***Nevoia de reformare a sistemului educațional românesc.***

Sistem educațional subfinanțat

De fiecare dată când în societate se discută pe tema unei schimbări de impact în educație, se ajunge inevitabil la subiectul finanțării. Cea mai mare parte a schimbărilor sistemice propuse pe diferite paliere ale sistemului de învățământ necesită, fără discuție, suport financiar și, nu de puține ori, acesta este punctul în care discuțiile se blochează. Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, titlul II, capitolul VIII (art. 101-113) există trei pârghii prin care statul, în ansamblul său, finanțează unitățile de învățământ preuniversitar: două de la nivel central - finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, și una de la nivel local - finanțarea complementară. Finanțarea de bază asigură, conform dispozițiilor legale “desfășurarea în condiții normale a procesului de învățământ”. Categoriile de cheltuieli care se asigură prin intermediul finanțării de bază sunt: cheltuieli salariale, sporuri, indemnizații și contribuții, pregătirea profesională a cadrelor didactice, evaluarea periodică a elevilor, bunuri și servicii. Finanțarea de bază se asigură din bugetul de stat în baza unui cost standard per elev, care se determină anual pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil, specializare/domeniu de către Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar și se aprobă prin hotărâre de guvern. Costul standard per elev se ajustează în mod particular cu coeficienți de corecție, care țin cont de “densitatea de elevi în zonă, severitatea dezavantajelor, de limba de predare și alți factori”, conform ultimei teze a art. 104, alin. (4) din Legea educației. Astfel, modul de formulare a normei lasă Executivului o putere de apreciere asupra altor elemente care ar putea face obiectul introducerii unor factori de corecție a costului standard. Spre exemplu, pentru a preveni abandonul școlar, a reduce inechitățile sau a încuraja performanța într-un anumit domeniu. Ce acoperă categoria bunurilor și serviciilor? Este o întrebare pe care trebuie să ne-o punem pentru a evalua corect dacă suma primită

de la stat este adecvată nevoilor. Astfel, în această categorie intră lucrurile corporale și încorporale necesare pentru realizarea optimă a actului de educație (marker-e, cretă, birotică și papetărie, table, hărți, atlase, computere, materiale necesare în laboratoarele de științe, mobilier și altele asemenea), precum și ansamblul activităților prestate în folosul școlii, necesare pentru funcționarea normală a acesteia (asigurarea pazei, furnizarea de energie electrică, încălzire și apă curentă, alte utilități precum telefonie, internet, cablu etc.). Așadar, la o privire de ansamblu observăm că aceste cheltuieli sunt, nu de puține ori, cele la care contribuie și părinții prin intermediul colectării de plăți informale, așa-numitele “fonduri”: al clasei, al școlii etc. Vorbim aici de așa-zisele „costuri ascunse ale educației”, suportate de părinți. Suma primită în final de unitățile școlare reprezintă rezultatul unei multiplicări a costului standard per elev cu coeficienții de corecție specifici, quantumul fiind aprobat anual prin hotărâre de guvern. Ulterior, în baza principiului “finanțarea urmează elevul”, quantumul la care facem referire se înmulțește cu numărul de elevi ai unității. Conform normelor metodologice, în vigoare la acest moment de 3 ani, costul standard per elev se împarte la rândul său în:

- (a) costul standard per elev pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani și
- (b) costul standard per elev pentru cheltuielile privind pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar "bunuri și servicii".

Cât despre finanțarea complementară, legea o definește ca fiind aceea din care se asigură “cheltuieli de capital, cheltuieli sociale și alte cheltuieli aferente procesului de învățare, care nu face parte din finanțarea de bază”. Conform prevederilor Legii nr. 1/2011, acest tip de finanțare se alocă din două surse:

- (1) bugetul local al comunei/orașului/municipiului de care aparține unitatea de învățământ, în cazul celor de masă, respectiv bugetul județului în cazul școlilor speciale și
- (2) sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, aprobate anual prin legea bugetului de stat cu această destinație.

Merită menționat faptul că prin O.U.G. nr. 117/2013 a fost introdusă în categoria cheltuielilor care sunt asigurate prin intermediul finanțării complementare și “alte cheltuieli de natura bunurilor și serviciilor”, oferind practic autorităților locale pârghia legală de a suplimenta alocările pentru bunuri și servicii peste ceea ce se asigură din bugetul de stat. Spre exemplu, acest instrument a fost utilizat în acele cazuri în care unităților de învățământ nu le ajung resursele financiare nici măcar pentru plata furnizorilor de electricitate, apă și căldură.

Pentru acordarea finanțării complementare nu se ia în calcul sistemul per capita, neexistând un cost standard și coeficienți de diferențiere ca în cazul celei de bază. Aceasta se acordă anual, în urma

unui referat de necesitate făcut de unitatea de învățământ, în baza contractului de management între director, ordonatorul terț iar de credite, și primar, ordonatorul principal de credite.

Finanțarea suplimentară, a doua componentă a finanțării prin intermediul bugetului de stat, este definită ca fiind acea sumă globală fixă, acordată din bugetul Ministerului Educației, “pentru premierea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în domeniul performanțelor școlare”. Tot legea prevede cu titlu imperativ, la art. 107, alin. (2) că autoritățile publice locale (consiliile locale, consiliile locale de sector, consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București) contribuie la finanțarea suplimentară cu granturi acordate școlilor, în baza unor metodologii proprii. În cazul acestui tip de finanțare, traseul banilor este direct de la finanțator la unitatea școlară, realizându-se pe bază de contract.

Costul standard per elev în baza căruia se acordă finanțarea de bază are o valoare care poate diferi în funcție de mai mulți coeficienți și care ar trebui să țină cont de “densitatea de elevi în zonă, severitatea dezavantajelor, de limbă de predare și alți factori”. Însă, prin normele metodologice aprobate în acest sens de H.G. nr. 136/2016, Guvernul realizează diferențierea costului standard doar în funcție de criteriul urban/rural și nivelul de învățământ și filiera pentru cel aferent costurilor salariale și, în cazul celui pentru cheltuieli cu bunuri și servicii, pregătire profesională și evaluare periodică, exclusiv în funcție de zonele de temperatură în care se află unitățile de învățământ, numărul de elevi (două categorii: între 1 și 300, respectiv între 301 și 800) și nivelul de învățământ (grădinița /primar gimnazial /liceal). Zonele de temperatură reprezintă instrumentul de diferențiere a costului standard în funcție de cheltuielile pe care școlile le au cu încălzirea edificiului în care se furnizează actul de educație.

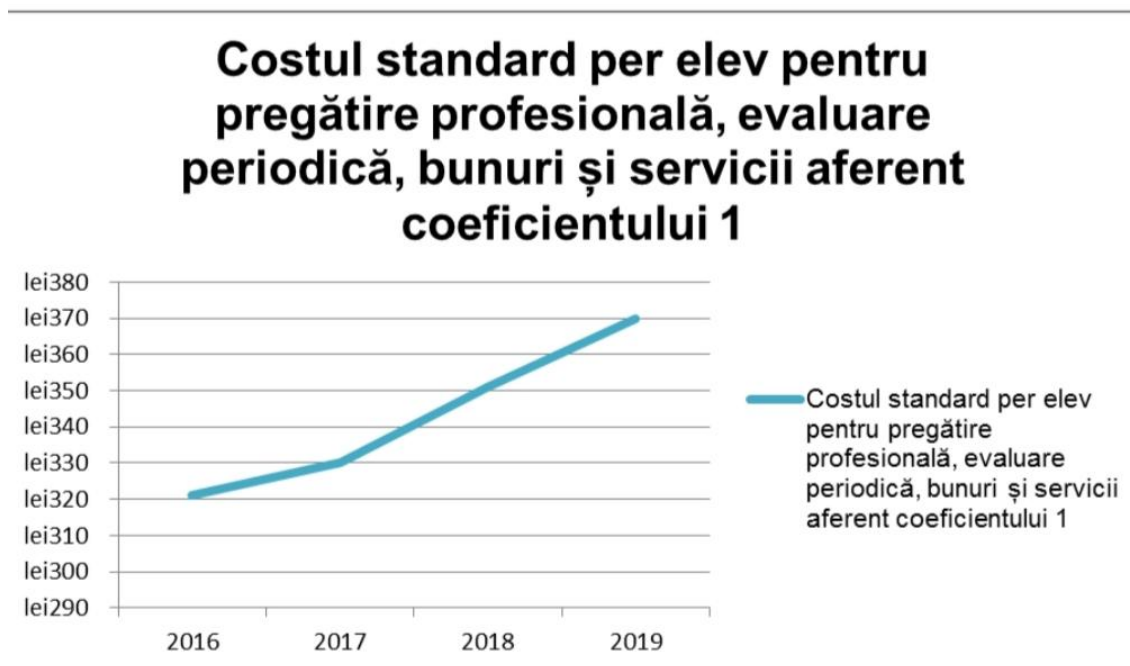
Astfel, Guvernul a reglementat, după cum urmează, șase zone de temperatură, unde zona 1 reprezintă cele mai reduse costuri, iar zona 6 cele mai ridicate:

- zona 1: Călărași, Constanța, Dolj, Giurgiu, Olt, Tulcea, Teleorman;
- zona 2: Arad, București, Brăila, Dâmbovița, Gorj, Galați, Ilfov, Ialomița, Mehedinți, Timiș;
- zona 3: Argeș, Bihor, Buzău, Iași, Prahova, Satu Mare, Vaslui;
- zona 4: Botoșani, Cluj, Mureș, Sălaj, Vrancea;
- zona 5: Alba, Bacău, Brașov, Caras -Severin, Neamț, Sibiu, Vâlcea;
- zona 6: Bistrița-Năsăud, Covasna, Hunedoara, Harghita, Maramureș, Suceava.

Astfel, la o privire de suprafață observăm că acele cheltuieli fundamentale pentru funcționarea unității de învățământ nu sunt diferențiate în funcție de filieră, profil sau specializări, deși nevoile elevilor difera în funcție de aceste criterii. Spre exemplu, elevii care studiază la filiera vocațională, profilul artistic sau sportiv au nevoi substanțial diferite față de elevii care studiază la filiera teoretică,

cheltuielile cu bunuri și servicii în cazul lor incluzând, printre altele, și materiale necesare în funcție de specializare (pictură, sculptură, arhitectură, canto, muzică instrumentală, arta actorului), facilitând dobândirea competențelor specifice la finalul ciclului de studiu, sau echipament sportiv, după caz. În plus, în cazul liceelor vocaționale cu profil sportiv, vorbim de administrarea unei baze materiale cu o suprafață mult mai mare decât cea pe care o au de regulă unitățile de învățământ, dar nu și de un număr mare de elevi care să asigure o finanțare crescută.

Evoluția costului standard per elev în perioada 2016-2019

Observăm că în patru ani, costul standard per elev pentru coeficientul 1, cel de la care se pleacă în calcularea sumelor primite de școli, a crescut cu 49 de lei (2016 - 321 lei; 2017 - 330 lei; 2018 - 355 lei, 2019 - 370 lei), ceea ce în procente se traduce într-o majorare de doar 15,26%. Dar, dacă citim datele în paralel cu evoluția inflației, vom observa că atât majorarea din 2017, cât și cea din 2018 au fost efectul ajustării cu rata inflației, în lipsa căreia finanțarea învățământului ar fi scăzut. Între 2016 și 2019, pe baza datelor Institutului Național de Statistică am asistat la o creștere a inflației de 5,7 puncte procentuale (2015: -0,6%; 2016: -1,5%; 2017: 1,3%; 2018: 4,6%; 2019: 4,2%), ceea ce conduc de fapt, în mod real, la o evoluție a costului standard per elev de numai 9,56%.

Deși primul principiu care guvernează învățământul românesc, enunțat de Legea educației naționale la art. 3, lit. a), este chiar cel al echității, pentru a vorbi cu adevărat de echitate în educație trebuie ca resursele să fie alocate în așa fel încât să i se dea fiecăruia cât are nevoie pentru a își atinge potențialul maxim.

Totodată, deși legiuitorul, printr-o normă cu caracter imperativ, impune la art. 104, alin. (4) din Legea educației naționale ca finanțarea unităților de învățământ să țină cont de factori de corecție dependenți de “densitatea de elevi în zonă, severitatea dezavantajelor, de limba de predare și alți factori.

Nu putem pretinde șanse egale la o educație de calitate pentru toți copiii dacă modul de alocare a resurselor nu ține cont de nevoile specifice ale fiecăruia.

Familia românească vulnerabilă – sărăcie, migrație, dezinteres față de școlarizare

Printre cauzele abandonului școlar, frecvent întâlnite în rândul tinerilor putem menționa: sărăcia, șomajul, lipsa de informare, nivelul scăzut de educație al părinților, măsurile de protecție socială necorespunzătoare, costurile mari pentru haine, încălțăminte și rechizite, lipsa condițiilor locative necesare studiului (multe din familiile sărace trăiesc în locuințe fără curent electric și/sau supraaglomerate), starea de sănătate precară, dezorganizarea familiei, lipsa ajutorului la învățatură din partea părinților și lipsa controlului asupra activității copiilor în timpul liber.

Nu pot fi neglijate de asemenea: mentalitatea greșită a unor elevi, părinți sau categorii sociale privind rolul jucat de școală în formarea copiilor; existența unor rezultate școlare slabe, oferta educațională restrânsă din partea școlilor în ceea ce privește organizarea unor forme alternative și atractive de instruire, inexistența unei colaborări eficiente pe linia eliminării/diminuării abandonului școlar între diverși factori implicați în educație: unități de învățământ, Consilii Locale, Consilii Județene, Prefecturi, O.N.G.-uri, lipsa unui cadru legislativ care să permită înființarea unor clase de învățământ primar la altă formă de învățământ decât învățământul de zi, retragerea copilului de la școală pentru a fi trimis la muncă sau pentru a se ocupa de frații/verii mai mici. În condițiile în care părinții elevilor hotărăsc să muncească într-o țară străină, pot apărea situații în care copiii, rămași singuri acasă, renunță la școală. Plecarea în străinătate a unei întregi familii determină retragerea copiilor de la școală. Migrația circulatorie prin care familiile pleacă pentru 4 - 6 luni cu copiii după care se reîntorc, pun de multe ori în dificultate cadrele didactice referitor la reîncadrarea lor în mediul școlar. De asemenea, lacunele din punct de vedere educațional devin din ce în ce mai mari, apărând riscul părăsirii școlii

Printre factorii care favorizează abandonul școlar la nivelul elevului și al familiei se află:

Dificultățile materiale. Familiile numeroase, familiile dezorganizate, lipsite de resurse, au probleme în a asigura îmbrăcămintea adecvată tuturor copiilor, plata transportului, rechizitelor, și nu numai, resimt aceste lipsuri de cele mai multe ori ca pe o nevoie de forță de muncă ce trebuie satisfăcută de copii în defavoarea educației (fie pe câmp, fie în gospodărie pentru a avea grijă de frații

mai mici).

Modelul educațional oferit de părinți. Cel mai adesea, elevii care ajung să renunțe la educație provin din familii în care părinții nu au mai mult de opt clase. Există însă și excepții. Destul de frecvent există și elevi aflați în situații de abandon care își doresc să își completeze educația “măcar până la 10 clase”, ca să aibă o calificare, astfel încât să nu ajungă ca părinții, simpli zilieri, fără mari șanse de reușită în viață.

Modelul educațional oferit de frați este mult mai influent. Familiile unde există frați mai mari ce au renunțat timpuriu la educație, frații mai mici tind să reproducă acest model.

Dezorganizarea familiei atrage după sine dificultăți materiale. Divorțul, adicțiile, violența în familie sunt semne ce preced adesea decizia de abandon.

Implicarea în activități aflate la limita legii. Prostituția, apartenența la găști de cartier, integrarea în rețele de cerșetorie conduc aproape mereu la renunțarea la educație, fiind prezente ca factori demotivatori mai ales la trecerea către clasa a IX-a și în perioada imediat următoare debutului ciclului secundar superior.

Intrarea pe piața muncii. Fie că este vorba de lucrul ca zilier, de activități regulate ca barman, de prostituție sau cerșetorie, prezența pe durata semestrelor școlare în astfel de activități aducătoare de venit constituie elemente de risc ce se soldează aproape mereu cu renunțarea prematură la educație. O soluție pentru cei care au nevoie să muncească ar putea fi promovarea unor modele comune din țările vestice, și anume implicarea liceenilor ce au nevoie de resurse pentru a se întreține în activități aducătoare de venit pe perioada vacanțelor, având o durată scurtă ca număr de ore pe zi, precum cele de baby-sitting pentru o seară.

Încrederea scăzută în educație se dovedește a fi mai degrabă un stereotip infirmat de realitate. Este posibil ca să apară însă o încredere redusă în educație chiar în momentele imediat premergătoare abandonului școlar. În acest sens ar putea fi util ca elevii care au renunțat deja prematur la școală să intre în contact cu cei aflați în risc de a abandona, povestindu-le care este imaginea lor curentă despre școală.

Migrația circulatorie nu pare a fi un factor de risc în sine, dar există probleme importante de reintegrare a copiilor de migranți care părăsesc sistemul și apoi se reîntorc, la vârste mai mari.

Aceleași probleme sunt regăsite și în cazul în care elevii intră la vârste mai mari în sistemul de învățământ.

Comunitate absentă în viața școlii

Școala este o instituție care oferă un serviciu social, direct influențată de ceea ce se întâmplă în mediul social, transmite cunoștințe, dezvoltă abilități, norme, valori recunoscute și acceptate social, este o instituție care funcționează într-o comunitate alcătuită din mai mulți factori de educație: familie, autorități, organizații guvernamentale și neguvernamentale, agenți economici, poliție, biserică, unități sanitare etc. care au la rândul lor o ofertă educațională explicită și/sau implicită.

Școlile depind de mediul în care funcționează în ceea ce privește: obținerea resurselor materiale, resursele umane, resursele financiare, resursele informaționale etc. Funcționează într-un context social imediat, într-o comunitate locală și zonală, care furnizează elevii, dar care are un set de așteptări cărora instituția școlară trebuie să le răspundă.

În România, putem vorbi de:

- comunități locale în mediul rural – indivizii stabilesc relații interpersonale frecvente, intervine controlul social asupra comportamentelor individuale (abaterile sunt discutate, catalogate, sancționate „te știe lumea”);
- comunitățile locale din mediul urban din orașele mici – spiritul comunitar este prezent, majoritatea oamenilor se cunosc între ei, controlul social al comportamentelor funcționează dar nu este atât de sever ca în comunitățile sătești. Numărul mai mare de locuitori face ca acest control să fie mai difuz.
- comunitățile din marile orașe – considerăm că nu putem vorbi de comunități locale în cazul orașelor mari în cadrul cărora există comunități diverse (comunități academice, comunități ale persoanelor cu o anumită orientare socială, comunități gen „găști de cartier” etc.) normele sociale sunt complexe și multe dintre caracteristicile tradiționale de bază se pierd.

Tendința deschiderii școlii către comunitate este evidentă în majoritatea țărilor occidentale. În contextul în care, resursele acordate educației, sunt în descreștere, parteneriatul poate fi o formă prin care se realizează o mai bună gestionare a resurselor locale, o modalitate de atragere a resurselor către școală și de valorificare a resurselor școlii în beneficiul comunității.

Parteneriatul școlii cu agenții comunitari poate funcționa în mai multe feluri:

- punerea în comun a resurselor (materiale, umane, financiare, logistice, de timp, informaționale etc.) pentru binele comun;
- activități / proiecte / programe comune;
- alocarea de resurse din partea agenților comunitari către școală;
- voluntariat și implicare în acțiuni la nivel comunitar;
- testarea nevoilor locale;
- formarea resurselor umane;

- atragerea de resurse către comunitate, etc.

Analiza responsabilităților principalilor reprezentanți ai colectivității locale - primarul și consiliul local - ne arată faptul că aceștia sunt răspunzători de asigurarea unui climat de ordine și liniște pe raza localității pe care o reprezintă, sunt cei care supervizează funcționarea serviciilor specializate destinate cetățenilor, gestionează fondurile la nivel local, sunt răspunzători de patrimoniul local etc.

Se ridică însă unele probleme legate de profesionalizarea administrației publice, de exercitarea influenței politice asupra deciziilor, influența personală a liderilor informali față de deciziile consiliului local. Noua paradigmă pune accentul pe rezultate, pe satisfacția cetățeanului - client, consumator de servicii publice.

Legătura dintre școală și comunitatea locală ar trebui luată în considerare, pentru că, pe de o parte, școala este o parte a comunității locale, fapt pentru care ea este influențată de valorile, normele, structurile economice și politice specifice acesteia din urmă, dar pe de altă parte, școala influențează, la rândul ei, comunitatea locală, prin aceea că școala este cea care, prin exercitarea unor influențe educative sistematice, îi formează pe viitorii membri ai comunității. Școala ar putea optimiza această legătură reciprocă prin:

- proiectarea unor acțiuni sistematice și coerente care să vizeze formarea la elevi a unor conduite civilizate și decente;
- realizarea unor activități menite să vină în sprijinul comunității;
- implicarea comunității în viața școlii, prin intermediul unor parteneriate viabile.

Problema legăturii școlii cu diferiți factori de la nivelul comunității locale dobândește noi valențe și o tot mai mare acuitate în contextul descentralizării tot mai accentuate a sistemului românesc de învățământ. Aceasta va face ca ponderea legăturii dintre școală și comunitatea locală să crească semnificativ. Acest fapt reclamă existența unui management școlar performant, apt de a atrage un număr cât mai mare de membri ai comunității în parteneriate eficiente, care să conducă la obținerea și valorificarea cât mai multor resurse.

Parteneriatul școală-familie-comunitate

Dacă, așa cum s-a putut observa până acum, există numeroase modalități în care școala poate colabora cu familia și comunitatea luate separat, ar mai exista și câteva posibilități pe care unitatea de învățământ le are pentru a întreține o cât mai bună cooperare cu ceilalți doi factori luați împreună. Se poate spera astfel în edificarea unui parteneriat între toți factorii interesați în formarea tinerei generații,

parteneriat realizat în beneficiul acesteia. Dintre aceste modalități de colaborare s-ar putea menționa:

- voluntariatul în școală, asigurat de către unii părinți ai elevilor sau membrii ai comunității locale;
- implicarea părinților și a comunității locale în programe care vizează îmbunătățirea frecvenței școlare și prevenirea/combateră abandonului școlar, în programe de consiliere a tinerilor și a familiilor acestora.

În concluzie, în contextul culturii și al civilizației contemporane, când influențele exercitate asupra tinerilor sunt multiple și de diverse tipuri, necesitatea unui parteneriat între școală, familie și comunitate se impune cu o tot mai mare acuitate, întrucât el ar putea avea drept principal beneficiu realizarea unei unități între aceste influențe atât de diverse. Realizarea, cu ajutorul unor parteneriate eficiente, a preconizatei unități dintre cele trei tipuri de educație reprezintă una din premisele fundamentale ale structurării unor personalități echilibrate și deschise în permanență spre nou, apte de a se integra cu succes într-o societate viitoare caracterizată, probabil, prin existența a numeroase provocări și într-o continuă schimbare.

Ideea de parteneriat între școală și comunitate trebuie să se bazeze pe principiul complementarității serviciilor sociale oferite de către diversele organizații care activează în comunitate. Succesul parteneriatului școală – comunitate locală este bazat pe legătura permanentă, constantă între agenții comunitari și reprezentanții școlii. Se realizează astfel un echilibru între schimbare și continuitate, între specific și global, între împlinirea individuală și exigențele de ordin social. Analiza legislației în vigoare ne indică direcții de acțiune ale colaborării dintre autoritățile centrale, județene și locale cu atribuții în domeniul educației astfel:

- în realizarea demersurilor pentru participarea copiilor la învățământul preșcolar și învățământul obligatoriu.
- dezvoltarea unor programe de educație pentru părinții tineri.
- organizarea unor cursuri de pregătire pentru copiii ce nu pot răspunde cerințelor programei naționale și celor care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor școlare.
- organizarea și dezvoltarea unor posibilități adecvate de petrecere a timpului liber și odihnă.
- realizarea sau inițierea demersurilor necesare pentru prevenirea abandonului școlar din motive economice.

În comunitate, Poliția reprezintă o instituție de referință pentru locuitorii săi. Rolurile Poliției în domeniul educațional pot fi împărțite în două mari categorii: de prevenție și de intervenție în situații speciale.

Școala prin reprezentanții săi, cadre didactice, elevi, personal administrativ trebuie să identifice problemele de comportament ale elevilor, să colaboreze cu poliția în cazul copiilor infractori sau

potențial infractori. Desigur, nu numai școala și poliția trebuie să se implice în aceste situații, se impune o colaborare cu reprezentanții serviciilor sociale, cu asistenții sociali, cu familiile elevilor.

În comunități, întâlnim practici ale parteneriatului diferite de la o școală la alta. În esență, domeniile în care întâlnim parteneriatul școală – poliție sunt următoarele:

- Asigurarea integrității personale a elevilor, cadrelor didactice, a locuitorilor comunității în general;
- Prevenirea delincvenței juvenile și a criminalității;
- Violența în familie, stradală, în cadrul școlii;
- Prevenirea consumului, a traficului de droguri;
- Educația rutieră;
- Prevenirea prostituției/proxenetismului, pedofiliei;
- Prevenirea cerșetoriei; Prevenirea exploatarei prin muncă a copiilor;
- Promovarea respectului față de lege;
- Promovarea drepturilor omului și ale copilului;
- Promovarea unui comportament civilizat în societate;
- Promovarea imaginii pozitive a Poliției în comunitate și creșterea încrederii în instituție;
- Culegerea de informații și date de interes în cazuri speciale;
- Menținerea ordinii și liniștii publice în unitățile de învățământ, în afara acestora (perimetrul școlii, traseul de la școală – acasă al elevilor), în comunitate;
- Realizarea / proiectarea unor programe/proiecte de parteneriat;
- Stabilirea identității persoanelor și educarea copiilor pentru utilizarea actelor care atestă identitatea;
- Recrutarea viitoarelor cadre ale instituției

Roluri educative ale bisericii în comunitate, domenii și forme ale parteneriatului școală – biserică. Cele mai frecvente manifestări ale parteneriatului le întâlnim în:

- organizarea unor manifestări culturale artistice comune (serbări, expoziții, spectacole etc.) cu ocazia marilor sărbători creștine: Crăciun, Paști, Florii, Ziua eroilor neamului etc.;
- participarea reprezentanților bisericii la manifestări organizate de către școală: deschiderea/închiderea anului Școlar, sfințirea lăcașului școlii, lectorate cu părinții, întâlniri ale reprezentanților bisericii cu elevii;
- organizarea de excursii, pelerinaje la diverse așezăminte bisericesti (mănăstiri, schituri);
- participarea reprezentanților bisericii la campanii destinate eradicării: violenței, comportamentelor deviate în rândul elevilor, traficului de copii etc.

O importantă misiune educativă și filantropică o au preoții parohi. Astfel, având în vedere valorile creștine pe care le promovează și vocația lor umanitară, preoții pot contribui la:

- educarea cu privire la drepturile copilului și la beneficiile pe care respectarea acestora le aduce întregii comunități;
- organizarea de excursii, pelerinaje la diverse așezăminte bisericești (mănăstiri, schituri);
- participarea reprezentanților bisericii la campanii destinate eradicării: violenței, comportamentelor deviante în rândul elevilor, traficului de copii etc.
- sesizarea situațiilor de abuz, neglijare și exploatare;
- implicare în rezolvarea problemelor prin structurile comunitare consultative;
- mobilizarea comunității, pentru a sprijini familiile și copiii aflați în nevoie;
- implicare în dezvoltarea unor servicii pentru copii și familii la nivelul comunității;
- organizarea și implicarea în manifestări culturale ale comunității și a școlii.

Din punct de vedere formal, conform legislației în vigoare, agenții economici pot participa la conducerea unei instituții de învățământ prin desemnarea de reprezentanți în Consiliul de administrație al unei școli. Din punctul de vedere al parteneriatului raportat la ciclurile de școlarizare activitățile desfășurate pot fi multiple:

- pentru ciclul primar și gimnazial: vizite la agenții economici, lecții deschise, sponsorizări acordate de agenții economici pentru diverse manifestări, participarea unor reprezentanți ai agenților economici la lecții care să aibă ca obiectiv educația economică a micilor Școlari;
- la ciclul gimnazial aceste activități pot fi diversificate prin implicarea elevilor în activități productive care să pună în practică diverse cunoștințe dobândite în școală, consiliere profesională, activități cu scopul orientării Școlare și profesionale, prezentarea diverselor meserii etc.;
- pentru ciclul liceal, activitățile, pe lângă cele menționate anterior, pot fi de practică de specializare în anumite domenii economice conform cu specializarea oferită de către școală. Parteneriatul în acest caz capătă un aspect formal, între unitățile de învățământ, inspectoratele școlare și partenerii agenți economici existând contracte de colaborare clare. Concret, școala și agenții economici pot colabora prin:
 - asigurarea de spații și dotări necesare efectuării practicii în cadrul unităților economice, acest lucru ducând la formarea deprinderilor profesionale ale elevilor;
 - angajarea absolvenților. Sunt agenți economici care, selectează absolvenți în vederea angajării, unii chiar acordând burse elevilor cu rezultate bune condiționând acordarea bursei de angajarea la agentul economic respectiv organizarea de stagii de învățare, de întâlniri cu persoane din structura de management a companiilor, modele de succes profesional;
 - organizarea și desfășurarea de programe de formare continuă pentru angajați în școli sau pentru cadre didactice în unități economice;

- realizarea, în parteneriat, a unor planuri de dezvoltare a resurselor umane;
- organizarea unor târguri ale firmelor de exercițiu, târguri de locuri de muncă pentru absolvenți;
- furnizarea unor servicii de informare, orientare și consiliere pentru carieră elevilor. Școala este o instituție care funcționează într-o comunitate, la intersecția dintre o multitudine de alte organizații. Influențele acestora pot fi directe sau indirecte asupra școlii. Unele dintre organizațiile care-și manifestă cel mai activ influența asupra școlilor sunt organizațiile neguvernamentale.

Descentralizarea în educație presupune:

- redistribuirea responsabilităților, a autorității decizionale și a răspunderii publice pentru funcții educaționale specifice, de la nivel central către nivelul local ;
- participarea factorilor non-administrativi, a reprezentanților societății civile, la procesul de luare a deciziilor (părinți, ONG, mediul de afaceri, asociații profesionale, parteneri sociali etc.).
- transferul competențelor decizionale de la nivelurile centrale către cele locale și/sau organizaționale, pentru a apropia decizia de beneficiarii serviciului public de educație.

Relația școală comunitate locală este influențată de o multitudine de factori printre care putem enumera:

- mediul social al comunității (rural, urban, mărimea comunității, întindere geografică etc.) ;
- gradul de cultură, nivelul studiilor populației care își trăiește viața în comunitate – influențează și viața școlii. Modelul social al profesiilor de succes, modelele oferite de către cei apropiați copiilor influențează și gradul acestora de aspirații;
- dezvoltarea economică și tehnologică a comunității;
- valoarea acordată studiilor și profesiilor;
- profesiile dominante în comunitate – pot deveni atât modele pentru copii dar pot dicta și o anumită orientare a școlii către pregătirea copiilor în domeniul profesiilor cerute de către comunitate, de agenții economici activi;
- reprezentările sociale, mentalitățile și atitudinile privind educația copiilor, nivelul aspirațiilor familiilor față de educația copiilor;
- percepția privind misiunea școlii în comunitate;
- componența demografică a comunității: ritmul creșterii demografice, structura pe vârste a populației, tipul de familii, structura ocupațională a locuitorilor etc.

Nevoia de reformare a sistemului educational romanesc

Sistemul de educație nu este organizat pentru a răspunde specific la nevoile de instruire ale copiilor, tinerilor, adulților pe direcțiile lor de interes și conform cu capacitățile cognitive și cu abilitățile naturale ale acestora. De asemenea sistemul educativ nu este organizat spre a răspunde

nevoilor actuale și de perspectiva a pieței forței de muncă.

Programa școlară este supra-teoretizată și fără aplicabilitate, plină de termeni de specialitate neadecvați vârstei, neinteresantă și orientată spre trecut, proiectată necreativ și permițând evaluarea prin reproducere directă fără participarea motivată de interesul pentru cunoaștere a elevilor. De asemenea permite numai procedeul de predare prin expunere interzicând procedee precum feedback-ul, dezbateră, învățarea prin descoperire, învățarea prin experimentare directă și alte procedee mult mai eficiente.

România deține în Europa un trist record la violența în școală, la abandonul școlar și locuri sub medie la performanțele educației în școală.

România este cunoscută tot cu un record îngrijorător în privința lipsei de educație socială și civică.

Sunt deja cunoscute reacțiile mediului internațional la adresa modului în care se comportă românii plecați la lucru în alte țări, incluzând aici și cetățenii români de etnie rromă. Rolul educației este de a dezvolta abilități, caractere etice și morale și de a da un set de cunoștințe practice bazate pe fundamente teoretice solide. Sistemul actual bazat pe instruire în special teoretică și cu aplicabilitate practică redusă nu are formată și latura educativă.

Criza politicilor educaționale - în momentul actual România este încă ancorată în modelele educaționale ale educației industriale, care nu mai corespund realităților. Caracteristicile principale ale acestei politici sunt: ancorarea în orientări spre trecut; imobilitatea programei; o politică de personal ce nu asigură trasee diferențiate de carieră didactică și nici nu este corelată cu nevoile actuale ale școlilor; o politică în privința elevilor ce nu ține seama de caracteristicile individuale; o franciză administrativă ce nu a fost selectată întotdeauna pe criterii de competență ci pe criterii de apartenență la un partid politic; o politică deficitară de colaborare cu părinții și comunitatea; o ignorare a specialiștilor în educație concretizată prin puținătatea sau lipsa cererii de studii de analiză, de impact și realizare a modelelor de implementare a reformelor; o lipsă în structurile administrative de "policy makers" pe educație și o lipsă de interes totală în formarea acestui tip de specialiști; lipsa specialiștilor în educație la nivelul unităților de educație; o politică salarială nestimulativă pentru tineri și pentru performanță.

Toate aceste lipsuri duc la consecințe ce țin de lipsa de adaptabilitate a sistemului la dinamica crizelor, la dinamica înnoirii și la dinamica forței de muncă.

Din punct de vedere economic toate aceste lipsuri duc la costuri uriașe prin:

- lipsa de eficiență a sistemului de educație pe piața de muncă;
- lipsa de încredere a capitalului străin în forța de muncă din România. De exemplu investitorii străini rareori aduc cu ei și familia considerând că sistemul educativ românesc nu le acordă șansa promovării

la standardele de acceptabilitate a marilor universități;

- creșterea încrederii tinerilor în sistemele de educație și economice ale țărilor avansate urmată de emigrarea unui procentaj din ce în ce mai mare de tineri, cu consecințe dramatice asupra forței de muncă din România. Raportul dintre numărul celor ce lucrează și cel al pensionarilor a ajuns aproape de 1 la 1, iar productivitatea muncii a scăzut atât de mult încât România exportă de două ori mai puțin decât importă.

3. DENUMIREA POLITICII

Propunere de politică publică alternativă la "Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România"

4. SCOP

Consolidarea capacității Societății Naționale de Cruce Roșie Filiala Dâmbovița de a formula și promova o alternativă cu impact național, la politica publică inițiată de Guvern în domeniul prevenirii părăsirii timpurii a școlii și în concordanța cu Strategia de Consolidare a Administrației Publice. Politica alternativă se constituie într-un program social de sprijin al comunităților în domeniul reducerii părăsirii timpurii a școlii. Realizarea programului social (o politică alternativă la Strategia Națională privind reducerea părăsirii timpurii a școlii) are la bază o abordare integrată, pe de o parte din perspectiva cadrelor didactice implicate în procesul de integrare socială precum și din perspectiva comunității, în vederea înscrierii copiilor la școală și susținerea participării la programul școlar.

Obiectivele specifice ale proiectului

1. Creșterea capacității de elaborare participativă a instrumentelor de evaluare a politicilor publice prin consolidarea dialogului social și civic;
2. Dezvoltarea capacității de promovare a inițiativelor alternative la politica publică a Guvernului;
3. Dezvoltarea responsabilității civice prin implicarea comunităților locale și promovarea principiilor de egalitate de șanse, nediscriminare precum și dezvoltare durabilă;
4. Creșterea gradului de informare, conștientizare și responsabilizare a comunităților prin promovarea alternativei la politică publică;
5. Sprijinirea societății civile și responsabilizarea actorilor importanți în vederea încurajării participării copiilor la învățământul obligatoriu.

5. PROCESUL DE CONSULTARE

Elaborarea și aplicarea instrumentului independent de analiză/evaluare a politicii actuale –

chestionar completat de peste 400 de participanți la întâlnirile de lucru, 8 seminare regionale organizate și desfășurate la nivel național, pe centre regionale, astfel: Sibiu (13-14 Decembrie 2018) Cluj (17-18 Ianuarie 2019), Piatra Neamț (31 Ian-1 Februarie 2019), Arad (14-15 Februarie 2019), Galați (28 Februarie - 1 Martie 2019), Craiova (14-15 Martie 2019) , București (28-29 Martie 2019) , Târgoviște (4-5 Aprilie 2019) cu participarea reprezentanților Ministerului Educației, Inspectoratelor școlare, Casa Corpului Didactic, ai Prefecturilor, Consiliilor Județene, Direcțiile de Asistență Socială și Protecția Copilului, unități administrative teritoriale, ONG-uri și parteneri sociali ce își desfășoară activitatea în comunități marginalizate -pentru analiza situației școlare a elevilor la nivel județean precum și nivelul socio-economic al comunităților identificate cu grad mare de absenteism/părăsire timpurie a școlii);

Analiză documentară la nivelul fiecărui inspectorat privind rezultatele școlare și nivelul de absenteism; minim 40 chestionare/seminar elaborate și transmise participanților, culegerea datelor necesare pentru elaborarea raportului de analiza.

Elaborarea Raportului de analiza a situației actuale.

8 mese rotunde: Sibiu - 9 mai 2019, Craiova - 10 mai 2019, Cluj- 23 mai 2019, Arad- 24 mai 2019, Piatra Neamț - 6 iunie 2019, Galați - 7 iunie 2019, București - 10 iunie 2019, Târgoviște - 11 iunie 2019, (participarea reprezentanților din fiecare județ al regiuni: ISJ, Casa Corpului Didactic, Ministerul Educației, ai prefecturilor, consiliilor județene, Direcțiile de Asistența Socială și Protecția Copilului, unități administrative teritoriale, parteneri sociali ce activează în domeniul educației) - pentru identificarea și elaborarea măsurilor alternative pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii (elaborarea Programului Social – alternativă la politica publică - în domeniul reducerii părăsirii timpurii a școlii)

DOMENIU DE INTERVENȚIE

1.1 DENUMIRE ACȚIUNE

Consolidarea capacității guvernului de a planifica strategic strategii de reducere a PTȘ

1.2. OBIECTIVE GENERALE/OBIECTIVE SPECIFICE

Obiectivul general

- Reducere abandonului școlar și creșterea ratei de participare a copiilor din mediile defavorizate socio-economic la actul educațional

Obiective specifice:

- Accesul tuturor copiilor la o educație de calitate
- Educație de calitate și favorabil incluziunii pentru toți copiii
- Program ADS adaptat nevoilor cursanților
- Programe remediale și sprijin individualizate
- Formarea profesorilor în cadrul sistemelor de avertizare timpurie, prevenție și intervenție pentru detectarea copiilor cu risc de abandon școlar;
- Dezvoltarea responsabilității civice prin implicarea comunităților locale și promovarea principiilor de egalitate de Șanse, nediscriminare precum și dezvoltare durabilă
- Creșterea gradului de informare, conștientizare și responsabilizare a comunităților prin promovarea alternativei la politica publică
- Sprijinirea societății civile și responsabilizarea actorilor importanți în vederea încurajării participării copiilor la învățământul obligatoriu

1.3. BENEFICIARI

Beneficiari direcți:

Copiii aflați în situație de risc:

- Copiii din comunitățile rurale
- Copiii din familii cu un statut socio-economic scăzut
- Copiii în risc de abandon școlar
- Copiii care repetă sau care au abandonat școala-
- Minorități și alte grupuri marginalizate
- Copiii/tinerii cu cerințe educative speciale
- Cadrele didactice și personalul administrativ din sistemul preuniversitar românesc.

Beneficiari indirecti:

- Aparținătorii elevilor (părinți, tutori legali etc.) aflați în sistemul public de învățământ din România;
- Ministerul Educației Naționale, ca urmare a unei mai bune gestionări a fluxurilor de informații privind elevii, cadrele didactice, finanțările școlilor ș.a.m.d.
- Comunitatea

1.4. VARIANTE DE SOLUȚIONARE

VARIANTA 1

Menținerea situației actuale.

A nu schimba nimic din situația actuală înseamnă a menține în continuare una dintre cele mai mari rate de părăsire timpurie a școlii, cu aproape 6 puncte procentuale peste media Uniunii Europene și înseamnă în fapt a nu investi în educație și implicit, a nu investi în copiii României, în viitorul țării.

În 2018, în România, rata de părăsire timpurie a școlii a ajuns pentru prima dată în ultimul deceniu la 16,4%, cel mai mic procent din ultimii zece ani, potrivit Eurostat, însă ținta selectată de țara noastră pentru Strategia 2020 este o rată de părăsire timpurie a școlii de 11,3%, greu de crezut că poate fi obținută până anul viitor.

De asemenea, păstrându-se situația actuală, în România vor fi în continuare copii privați de accesul la o educație de calitate și incluzivă.

Beneficii	1.2.A. Impact economic	Buget estimat
Nu există beneficii.	Sectorul educațional din România este parte integrantă din strategia Guvernului de atingere a țintelor Europa 2020. Țintele UE sunt centrate pe îmbunătățirea rezultatelor educaționale, datorită influenței lor asupra creșterii economice, prin ocuparea productivă a forței de muncă, formarea competențelor, formarea profesională și menținerea elevilor în sistem.	Nu este cazul.
Costuri		
Nu sunt prevăzute costuri în acest scenariu fiindcă nu se adoptă nici o măsură.	Educația, în ansamblu, este în continuare subfinanțată, cu	
1.1.C. Riscuri		

<p>Cel mai important risc este acela ca rata părăsirii timpurii a școlii în România să rămână la același nivel sau și mai rău să crească din nou</p>	<p>aproape 3,70% din PIB.</p> <p>Impact legislativ</p> <p>Există deja Legea Educației în care sunt prevazute pentru educație 6% din PIB.</p> <p>Impact asupra actorilor instituționali din sistemul de învățământ preuniversitar</p> <p>Impactul asupra actorilor instituționali va fi minim întrucât vor continua practicile instituționale de până acum, cu aceleași așteptări și rezultate</p> <p>Impact social</p> <p>Impactul social poate fi cuantificat prin consecințe negative pe care le are părăsirea timpurie a școlii,</p> <p>Impact asupra sărăciei</p> <p>Gradul redus de educație este asociat cu nivelul ridicat de sărăcie, cu șomajul, cu transmiterea sărăciei într-o mare măsură de la o generație la alta, precum și cu decalajele regionale, menținându-le.</p> <p>Impact asupra participării civice active a cetățenilor Dimensiunea participativă a sectorului ONG, a societății civile și a celorlalți parteneri sociali relevanți, va rămâne la fel de redusă, punctuală și izolată, nefiind</p>
--	---

încurajată. Dialogul social este utilizat insuficient pentru a implica în timp util și într-un mod semnificativ partenerii sociali în procesul de elaborare a politicilor și a reformelor.

Cea mai mare parte a dialogului social se desfășoară în mod formal, în cadrul Consiliului Economic și Social și al comisiilor de dialog social. Chiar dacă a fost instituit un cadru de dialog și de consultare, stabilitatea și rolul acestor instituții au slăbit în ultimul an.

Impact asupra grupurilor vulnerabile (incluziune socială)

Accesul la un învățământ de calitate și favorabil incluziunii este insuficient, acesta fiind susținut de rata ridicată a sărăciei și inegalității, deși se afla în scădere în ultimii ani.

Varianta 2: Se dezvoltă și se propune o alternativă la politica publică existentă - Strate privind reducerea părăsirii timpurii a școlii.

Întrucât România are o strategie națională privind prevenirea părăsirii timpurii a școlii cu piloni, programe și măsuri, care deși dezirabile și necesare nu se regăsesc în totalitate în practică sau sunt implementate fără coerență și consecvență, se impune cooperarea eficientă dintre mediul public, societatea civilă și comunități, care va permite identificarea de acțiuni de sprijin alternative, sustenabile și care să faciliteze intervenția la nivel de comunitate și totodată să reducă consecințele fenomenului.

A Beneficii	<p>1.2 A Impact economic</p> <p>În cazul în care măsurile vor fi implementate coerent și consecvent în toate regiunile țării, fenomenul părăsirii timpurii a școlii fiind abordat integrat, atunci este de așteptat ca mai ales în școlile cu rate ridicate ale abandonului școlar calitatea învățământului să crească, gradul de participare al elevilor și implicit de finalizare a studiilor să</p> <p>O alta consecință va fi creșterea gradului de implicare a societății civile, ONG, agenți economici</p> <p>Pe de altă parte, corelarea ofertei educaționale cu cerințele/tendențele pieței muncii va duce în direcția formării competențelor cerute de piața muncii la nivel local, național și regional.</p> <p>Îmbunătățirea rezultatelor educaționale, formarea competențelor, formarea profesională și menținerea elevilor în sistem au implicit influența asupra creșterii economice, prin</p>	<p>Buget estimat</p> <p>6% din PIB (procent stipulat în Legea Națională a Educației și niciodată respectat</p>
-------------	--	--

<p>1.2 B Costuri</p> <p>Costurile de implementare a măsurilor strategiei, estimate folosind formulele guvernamentale actuale de calcul</p> <p>Implementarea tuturor normelor stabilite în Legea</p>	<p>ocuparea productivă a forței de muncă</p> <p>1.2.B. Impact legislativ Consolidarea capacității Ministerului Educației de a implica în timp util și într-un mod semnificativ partenerii sociali în procesul de elaborare a politicilor și a reformelor.</p> <p>1.2.C. Impact asupra actorilor instituționali</p> <p>Schimbarea perspectivei administrației publice cu privire la societatea civilă se modifică, aceasta urmând a fi abordată ca partener real de dialog, capabil să sprijine în mod constructiv eforturile administrației de a lucra în beneficiul cetățeanului.</p> <p>Se urmărește o participare activă a tuturor actorilor publici și privați (inclusiv societate civilă) cu rol în educație/servicii sociale, cu scopul de a identifica măsuri și acțiuni de sprijin pentru comunități pentru asigurarea continuă a serviciilor educaționale, aspect considerat unul extrem de important pentru dezvoltarea copiilor.</p> <p>1.2.D. Impact social</p> <p>Reducerea excluziunii sociale</p> <p>Creșterea egalității de șanse</p> <p>Creșterea incluziunii</p>	
---	--	--

Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

1.2.E. Impact asupra sărăciei
Susținerea copiilor în risc de abandon școlar sau care au părăsit școala, creșterea participării elevilor la actul educațional, dobândirea de competențe în acord cu cererea de pe piața muncii și integrarea socioprofesională au ca rezultat scăderea ratei sărăciei.

1.2.F. Impact asupra participării civice active a cetățenilor
Creșterea dimensiunii participative a sectorului ONG, a societății civile și a celorlalți parteneri sociali relevanți, să dezvolte cultura dialogului politic și social în România și să consolideze capacitatea acestora de a-și realiza cât mai bine și cât mai eficient activitățile, astfel încât acestea să fie parteneri vizibili pe scena politico-administrativă și cenzori ai activității autorităților publice.

1.2.G. Impact asupra grupurilor vulnerabile (incluziune)
Măsuri de prevenire și monitorizare a segregării în școli și sprijinirea școlilor pentru a deveni incluzive cu adevărat

ANEXA 1

PLANUL DE ACȚIUNI

A1 . Implicarea familiei în procesul educațional, transformarea părinților în parteneri ai școlii.

A1.1. Asigurarea nevoilor de bază: hrană sănătoasă, îmbrăcăminte, odihnă, climat sigur în care să se desfășoare învățarea, atât în școală, cât și acasă. Deseori au fost aduse în discuție numeroase cazuri ale copiilor cu situație materială precară, cu venituri per familie insuficiente și cu managementul deficitar al acestor venituri, ale căror nevoi minime nu sunt asigurate, factor decisiv în predictibilitatea participării școlare, a calității procesului de învățare, a calității vieții elevului.

A1.2. Asistența socială a familiilor vulnerabile - mutarea focusului de pe prestații sociale pe servicii sociale, prin dezvoltarea unor sisteme integrate și comprehensive de abordare eficientă a vulnerabilităților sociale, de prevenire a situațiilor cu risc; reconfigurarea sistemului actual de prestații sociale – înlocuirea banilor fie cu tichete valorice, fie cu obiectele de referință pentru dotarea minim necesară a elevului – haine, încălțăminte, rechizite, ghiozdane. De asemenea, se impune activarea resurselor familiei pentru a limita/ elimina treptat dependența de prestațiile sociale asigurate de cadrul legislativ existent – venitul minim garantat, alocațiile de stat pentru copii, etc.

A1.3. “Școala părinților” – premisa de la care plecăm este că pentru a avea o populație școlară motivată, activă, prezentă în școală, trebuie intervenit în egală măsură asupra determinării copilului, dar și a familiei,

Părinții trebuie transformați în colaboratori ai școlii și trebuie descurajată atitudinea opoziționistă și critică față de actul educativ sau față de inițiativele școlii. Programul Școala Părinților este un program adresat părinților copiilor cu risc de abandon școlar și frecvență școlară scăzută, situații cărora li se asociază: lipsa locurilor de muncă, nivel scăzut al veniturilor părinților, nivel de educație scăzut al părinților, locuințe insalubre fără utilități (apa, curent) și alte probleme generate de faptul ca au trăit în sărăcie pe perioada lungă.

Școlile în parteneriat cu autoritățile publice locale și cu implicarea activă a sectorului ONG vor iniția și derula activitățile programului de Școala Părinților. Aceste activități se pot desfășura într-un cadru informal, într-un mediu securizat și prietenos pentru părinții reticenți față de școală, activând în acest sens toate resursele comunității pentru ca obiectivele activității să fie realizate. Școala Părinților este importantă deoarece are un impact pozitiv, se creează legături de tip parteneriat între părinți și școală.

Metodologia întâlnirilor cu părinții este diferită de cea abordată în școală (clasicele ședințe cu părinții),

părinții fiind implicați direct în calitate de parteneri pentru identificarea unor soluții pentru educație incluzivă.

Anticipăm că aceste activități ar contribui la:

Creșterea nivelului de conștientizare al părinților din comunitățile defavorizate cu privire la importanța și aspectele legate de creșterea și educarea copilului;

Stimularea nivelului de implicare directă la părinții din comunitățile defavorizate cu privire la importanța și aspectele legate de creșterea și educarea copilului;

Consilierea părinților în vederea creșterii încrederii în sine și în școală;

Consilierea părinților rromi în vederea formării deprinderilor și abilităților de a-i asigura copilului orientarea și sfaturile necesare unei dezvoltări armonioase.

A2. Implicarea activă a actorilor sociali ai comunității în procesul educațional

A2.1. Măsuri economice – creșterea nivelului de trai/ asigurarea egalității de șanse

A2.2. Accesibilizarea transportului gratuit/ alternative de locuire/internat/cazare

A2.3. Încurajarea inițiativelor sectorului ONG / debirocratizarea procesului de acreditare/funcționare, folosirea ca resursă de dezvoltare și diversificare

A2.4. Aplicarea legislației în vigoare /implicarea instituțiilor statului în respectarea legii

A2.5. Măsuri coerente, aplicabile, practice, țintite – ocupare, educație, antreprenoriat

A2.6. Asigurarea gratuității școlii – rechizite, materiale didactice, transport, masă caldă

A2.7. Creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon școlar; activarea societății civile - înființarea de alternative după școală – din experiențele relatate de participanții la dezbateri, s-a reliefat concluzia că în comunitățile în care există, sau au existat pentru o perioadă determinată de timp alternative pentru părinți - centre de zi, de tip after school, masă caldă, activități în colaborare cu părinții, prezența copiilor în școală a fost considerabil mai mare și înalt calitativă, diminuând în mod clar numărul elevilor care părăsesc școala.

Aceste alternative vin să acopere o nevoie reală, existentă, mai cu seamă în contextual migrației părinților în afara țării, permanent sau temporar, sau programului de muncă ce îi împiedică pe părinți

să petreacă timp / să se implice activ în supravegherea copiilor, efectuarea sarcinilor școlare, etc.

Deși reglementat legislativ, (Legea Educației nr. 1/2011 despre Programul “Școala după școală”:

Articolul 58

(1) Unitățile de învățământ, prin decizia consiliului de administrație, pot să își extindă activitățile cu elevii după orele de curs, prin programe “Școala după școală”.

(2) În parteneriat cu autoritățile publice locale și cu asociațiile de părinți, prin programul “Școala după școală”, se oferă activități educative, recreative, de timp liber, pentru consolidarea competențelor dobândite sau de accelerare a învățării, precum și activități de învățare remedială. Acolo unde acest lucru este posibil, parteneriatul se poate realiza cu organizații nonguvernamentale cu competențe în domeniu.

(3) Programele “Școala după școală” se organizează în baza unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației naționale.

(4) Statul poate finanța programul “Școala după școală” pentru copiii și elevii din grupurile dezavantajate, potrivit legii), programul a întâmpinat, de-a lungul timpului numeroase provocări, evaluate chiar ca un blocaj la nivel național, după ce gestionarea banilor din program a trecut de la asociația de părinți către școală. Ulterior, au fost identificate soluții cu privire la sursele de finanțare provenite din bugetele autorităților locale se virează de către acestea în contul de buget local al unității de învățământ – titlul 10: cheltuieli de personal din suportul financiar al Asociației de părinți, pe bază de chitanță fiscală se virează în contul extrabugetar al unității de învățământ

În practică, succesul programului este direct influențat de existența unui coordonator desemnat al programului, altul decât directorul școlii, și de constituirea unei echipe care să implementeze programul.

- Este necesară o precizare clară a surselor de finanțare, standardelor de cost și bugetului minim/maxim pentru organizarea în sistemul public a unui program “Școala după școală”..
- Metodologia nu pune la dispoziția școlilor nici un instrument (criterii de selecție a elevilor, proceduri de lucru, precizări pentru construirea bugetului, formularistică) pentru analiza de nevoi și nici nu face referire la tipuri de nevoi care trebuie luate în calcul pentru alcătuirea pachetelor educaționale din program.
- În acest moment nu există o evidență a procentului de școli care au realizat analiza de nevoi cu privire la programul “Școala după școală” la nivel național, ceea ce ne îndreptățește să credem că nu este încurajată crearea programului în fiecare comunitate în care ar putea fi necesară.
- Prin armonizarea procedurilor folosite de serviciile educaționale și cele de asistență socială și protecția copilului ar fi posibilă abordarea integrată a copilului indiferent de statutul său social. Astfel,

efectul pozitiv al acestei armonizări ar fi înlăturarea stigmatului social în sensul că acest tip de program ar avea beneficiari care provin din diverse categorii sociale, programul nefiind destinat doar copiilor care se confruntă cu situații socio-economice grave.

- Programul “Școala după școală”. ar putea fi abordarea interdisciplinară și integrată ce răspunde nevoilor copilului școlar îmbinând armonios nevoile socioeconomice cu cele educaționale, ceea ce ar presupune un cumul de servicii strânse în jurul copilului (servicii de asistență socială și protecția copilului, servicii educaționale, servicii de suport oferite de organizații neguvernamentale și biserici). Însă ambiguitatea legislației face imposibilă aceasta.

Cu excepția costurilor aferente, programele de tip “Școala după școală”. private, pot deveni model prin complexitatea pachetului de servicii oferite. Mai mult, ele pot contribui cu expertiză practică, la creionarea unor standarde minime de calitate pentru aceste servicii. Numai în acest fel putem să asigurăm respectarea drepturilor fiecărui copil la educație, sănătate și protecție și se poate vorbi despre oportunități egale de dezvoltare. În lipsa unui astfel de serviciu de calitate riscul de marginalizare a copiilor din medii defavorizate și de polarizare a societății crește semnificativ.

Parteneriat activ la nivelul comunității - activarea consiliului comunitar consultativ – resursă la nivel local care antrenează toți actorii sociali importanți în comunitate - primar, asistent social, preot, medic de familie, director de școală, reprezentant al poliției, agenți economici, alți lideri informali din comunitate care pot interveni în mod țintit și aplicat, cu celeritate, în problemele comunității – familii vulnerabile social, în care există copii cu risc de părăsire timpurie a școlii. Conform legii, responsabilitățile Consiliului Comunitar Consultativ sunt:

Consiliile comunitare consultative se înființează prin acte administrative ale autorităților administrației publice locale, dispoziții ale primarului sau hotărâri ale consiliilor locale. De regulă, într-o comună se înființează cel puțin un consiliu comunitar consultativ. Autoritățile locale pot înființa mai multe structuri comunitare, de exemplu, în fiecare sat component al comunei sau în fiecare cartier al unui municipiu. Consiliul comunitar consultativ înființat la nivel de comună poate să invite, în funcție de cazurile sau temele în dezbateră, persoane influente din satele componente ale comunei pentru ca acestea să poată să-și aducă contribuția la soluționarea problemelor sociale de interes local. Actul de înființare (dispoziția primarului/hotărârea consiliului local) stabilește componența nominală a consiliului comunitar consultativ. Majoritatea consiliilor comunitare consultative sunt constituite din 7-9 membri. În unele unități administrativ teritoriale, unde numărul de locuitori este mare iar problematica socială încărcată, consiliile comunitare consultative sunt formate chiar și din 11 sau 15 - 17 membri - decizia aparține autorităților locale. Persoanele cu influență în comunitate, implicate și receptive la problematica socială sunt identificate ca potențiali membri. Numai după ce acestea sunt

contactate și li se explică rolul pe care urmează să-l joace în comunitate vor fi nominalizate în actele de autoritate prin care consiliul comunitar urmează să fie înființat. S-a considerat că ar trebui antrenate și alte forțe locale în asumarea unor responsabilități în domeniul social. Pe lângă consilieri și întreprinzători locali au fost numiți membri în consiliul comunitar preoți, polițiști, medici sau cadre didactice. Se recomandă în mod expres ca primarul și referentul social să nu fie membri, deoarece consiliul comunitar ca formă de sprijin a activității de asistență socială și protecția copilului este principalul instrument de lucru al primarului și al serviciului public de asistență socială. Primarul și referentul social/serviciul public de asistență socială își exercită atribuțiile de serviciu prevăzute de lege în domeniul social și sunt retribuiți pentru activitatea depusă, în timp ce membrii consiliului comunitar consultativ desfășoară o activitate de voluntariat.

Consiliul comunitar își asumă rolul de soluționare a unor cazuri concrete și de a răspunde nevoilor globale ale colectivității. Cazurile concrete în care consiliile comunitare funcționale au intervenit pentru protecția copilului, pe lângă părinți prin informarea, sfătuirea, acompanierea, influențarea comportamentului /atitudinii acestora: neglijarea copilului de către părinți; folosirea copilului la munci grele în gospodărie; abandonul școlar; violență în familie, inclusiv asupra copiilor; reintegrarea în familie a copiilor neînsoțiți aflați în străinătate; promovarea planificării nașterilor, pe lângă familiile sărace cu mulți copii sau pe lângă femeile singure care nasc copii din relații sexuale întâmplătoare. Situații de interes local care au fost deja în atenția unor consilii comunitare: reducerea abandonului școlar; scăderea numărului de copii nevaccinați; creșterea căsătoriilor și descurajarea concubinajului; reducerea delincvenței minorilor; reducerea numărului de copii aflați în plasament și pregătirea părinților pentru reintegrarea copiilor.

A2.8. Accesarea fondurilor europene

Aproape 130 de proiecte cu un total de peste 772 de milioane de lei din care 653 de milioane sunt din fonduri europene alocate prin Axa 6 a Programului Operațional Capital Uman (POCU) vor finanța măsuri de reducere a abandonului școlar și de modernizare a școlilor, în special din zonele defavorizate.

Proiectele fac parte dintr-un pachet mai mare de 250 de finanțări gestionate de Ministerul Educației și contractate prin Axa 6 a POCU „Educație și competențe”.

Mai mult de jumătate vizează programul „Școală pentru toți”, un proiect destinat în special școlilor din zone defavorizate, prin care Uniunea Europeană finanțează măsuri destinate reducerii abandonului școlar dar și transformării școlilor într-un mediu prietenos.

Fondurile europene ar urma, pe de o parte, să ajute 75.000 de elevi să meargă la școală și să sprijine financiar înmatricularea a 27.500 de noi copii în învățământul ante-preșcolar și preșcolar.

Un alt program „A doua șansă”, vizează readucerea la școală a 8.250 de tineri și adulți care nu au finalizat învățământul obligatoriu și pregătirea a peste 15.000 cadre didactice, mediatori școlari, consilieri școlari, directori și specialiști în educație, pentru lucrul mai eficient cu elevii aflați în risc de abandon școlar.

În ultimii 15 ani, milioane de tineri au plecat din România la muncă în străinătate, lăsând deseori copiii în grija bunicilor sau chiar a unor rude mai îndepărtate. În alte zone, comunități întregi trăiesc în sărăcie, iar trimiterea copiilor la școală presupune unele cheltuieli pe care multe familii pur și simplu nu și le permit. În acest context, nu este de mirare că abandonul școlar a explodat în trecut, iar autoritățile fac de mulți ani eforturi să readucă copiii la școală, mai comentează publicația.

Fonduri europene contra abandon școlar

”În 2017, ne aflăm la 18,1% rată de părăsire timpurie a școlii - respectiv persoane cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani care nu au completat studiile obligatorii. Rata de părăsire timpurie a școlii în România și-a propus pentru anul 2020 să reducă rata la 11,3%, dar, având în vedere cele mai recente statistici, este puțin probabil să ajungem la această țintă, mai ales că implementarea programelor care au drept scop reducerea abandonului școlar a început cu întârziere, a mai spus consilierul Ministerului Educației.

Autoritățile încearcă să prevină părăsirea școlilor pe mai multe căi: pe de-o parte, au lansat programe sociale care să motiveze familiile cu dificultăți financiare să-și țină copiii în școală, inclusiv în programe after-school, iar de cealaltă parte, lucrează pentru îmbunătățirea sistemului educațional, atât prin formarea corpului didactic, cât și prin restructurarea învățământului secundar, prin promovarea școlilor profesionale și implementarea învățământului dual.

A.3 Finanțarea corespunzătoare a educației

Educația, în ansamblu, este și în acest an subfinanțată.

În continuare, o serie de măsuri exprimate în actuala strategie de părăsire timpurie școlii, deși dezirabile și necesare nu se regăsesc în practica din cauza lipsei mijloacelor financiare.

Deși obiectivele programelor bugetare se concentrează în mare parte pe politicile sociale pentru asigurarea egalității de șanse, oferind facilități de acces și stimulente familiilor cu venituri mici și suportând o parte din cheltuielile asociate educației, în momentul de față există un decalaj considerabil între setul de scopuri și obiective exprimat pe larg în documentele de politici și un plan de acțiune și mijloacele financiare asociate.

În continuare, o serie de măsuri exprimate în actuala strategie de părăsire timpurie a școlii, deși dezirabile și necesare, nu se regăsesc în practică din cauza lipsei mijloacelor financiare.

A3.1. Respectarea Legii Educației Naționale în ceea ce privește procentul de 6% din PIB acordat învățământului

A3.2. Îmbunătățirea capacității școlilor de a atrage fonduri europene

A3.3 Atragerea/Implicarea agenților economici

A3.4 Implicarea ONG prin proiecte și programe care să ofere modele de bună practică.

A3.5 Eliminarea costurilor ascunse ale educației.

Ca și consecință a bugetului mic alocat învățământului, statul și autoritățile nu își pot respecta misiunea de a oferi o educație de calitate, gratuită, de aceea părinții sunt nevoiți să cheltuiască procente mari din bugetul familiei pentru educație.

Fie că este vorba de uniformă, manuale alternative, rechizite, asociația de părinți, transportul spre și dinspre școală sau meditații, costurile „ascunse” ale învățământului reprezintă obstacole greu de depășit, mai ales al celor din familii sărace.

A3. 6. Decontarea integrală și la finalul fiecărei luni a costurilor de transport ale elevilor.

A. 4 Reformarea sistemului educațional românesc

A.4.1 Profesionalizarea managementului în școli

Este evidentă nevoia profesionalizării managementului școlar. Leadership-ul dă tonul în fiecare școală, când directorul este preocupat de viața comunității școlare pe care o conduce, acest lucru se va simți negreșit.

De asemenea, apare necesitatea respectării prevederilor legii, pentru ca funcțiile să se ocupe prin concurs, dar și din convingerea că, asigurând stabilitate, coerență, respectiv continuitate în ocuparea unei funcții, se asigură premisele unui învățământ de calitate.

A4.2. Mentoratul profesorilor și consilierea acestora;

Acestea sunt măsuri care duc la creșterea calității resurselor umane și implicit la creșterea calității educației școlare. Mentoratul profesorilor are o contribuție esențială în dezvoltarea personală și socială a fiecărui dascăl, care simte nevoia de perfecționare, dar și a elevilor și implicit a părinților proveniți din medii culturale diferite și/ sau defavorizate

A4.3. Sisteme de formare profesională

Cadrele didactice prezente în săli au subliniat necesitatea formării continue, gratuite, în problematica părăsirii timpurii a școlii de către copii.

Măsura are ca scop profesionalizarea carierei de profesor prin dezvoltarea continuă (prin rețeaua Casei Corpului Didactic), formarea profesorilor în cadrul sistemelor de avertizare timpurie, prevenție și intervenție pentru detectarea copiilor cu risc de abandon școlar; dezvoltarea competențelor

profesorilor în ceea ce privește avertizarea timpurie și abordarea elevilor cu risc, precum și a celor care au abandonat școala.

Mentoratul profesorilor și consilierea acestora sunt măsuri care duc la creșterea calității resurselor umane și implicit la creșterea calității educației școlare

A4.4 Sisteme de evaluare a profesorilor în funcție de progresele înregistrate de copii

A4.5 Revizuirea curriculumului școlar. Planuri individualizate de învățare în programele școală după școală pentru grupurile în risc

A4.6. Dezvoltarea serviciilor de consiliere, suport și mediere îndeosebi în școlile situate în comunități vulnerabile prin centrele județene de resurse și asistență educațională.

A4.7 Dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie pentru elevii aflați în situație de risc în învățământul obligatoriu

A4.8. Creșterea numărului de mediatori școlari în comunitățile vulnerabile din punct de vedere socio - economic, aceștia fiind, așa cum reiese din practică, o resursă foarte importantă în prevenire și acționarea în cazurile de părăsire timpurie a școlii, profesori de sprijin în mod deosebit în mediile rurale și dezavantajate socio-economic. Plasarea de puericultori în zonele rurale/defavorizate

A4.9. Furnizarea programului A Doua Șansă îndeosebi în zonele dezavantajate/mediul rural și într-o manieră flexibilă pentru cursanți, care de mult ori sunt deja angajați pe piața muncii și au timpul limitat.

A4.10 Măsuri de prevenire și monitorizare a segregării în școli, sprijinirea școlilor pentru a deveni incluzive cu adevărat

A4.11 Dezvoltarea serviciilor de orientare școlară și profesională pentru elevii cu risc

A4.12 Corelarea ofertei educaționale cu cerințele/tendențele pieței muncii; acest lucru este posibil prin realizarea de studii și cercetări de prognoză/predictive planificând astfel oferta educațională în direcția formării competențelor cerute de piața muncii la nivel local, național și regional.

A4.13 Măsuri de protecție socială: Menținerea măsurilor de protecție socială care vizează participarea la educație a copiilor defavorizați, cu venituri mici, prin compensarea unei părți din costurile personale pentru a putea urma școala: programul bani pentru liceu, Euro 200, programul rechizite școlare

A4.14 Stimulente financiare pentru cadrele didactice care lucrează în zonele rurale, dezavantajate

Anexa 1. – instrumentul independent de analiza/evaluare a politicii actuale – chestionar completat de toți cei peste 400 de participanți la întâlnirile de lucru

Raport egalitate de șanse – expert egalitate de șanse

Descrierea grupului țintă – expert grup țintă

Tabelul nr. 1 (anexat) oferă detalii referitoare la reprezentarea regională și pe județe a participărilor la activitățile în cadrul cărora au fost culese informații relevante care au condus la elaborarea propunerilor prezentei strategii.

RAPORT

În cadrul Proiectului “Împreună spunem Stop Abandonului Școlar” expertul în responsabilitate socială și egalitate de șanse (responsabil proces) participă în mod activ la elaborarea politicii alternative de reducere a abandonului școlar, informarea grupului țintă cu aspecte referitoare la egalitatea de șanse, nediscriminarea, necesitatea dezvoltării durabile. Este responsabil de promovarea principiilor de egalitate de șanse și incluziune în toate activitățile proiectului, coordonează acțiunile de dezvoltare a responsabilității civice, promovarea egalității de șanse și nediscriminării, precum și a dezvoltării durabile, organizează și coordonează grupurile de lucru din comunitate în vederea responsabilizării civice.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă, fără limitări impuse de roluri stricte. În domeniul educației se poate manifesta pe trei planuri: egalitatea la intrare (egalitate de acces la sistemul de învățământ), egalitatea în sistem (șanse de instruire, de reușită școlară) precum și egalitatea la ieșire (șanse de reușită școlară).

În contextul scăderii demografice, concomitent cu îmbătrânirea populației, este necesar ca toți copiii să fie sprijiniți în demersul de a-și maximiza potențialul. Investiția în educația timpurie este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a personalității fiecărui individ, pentru succesul său educațional, împlinirea și integrarea sa în societate. Ea devine cu atât mai importantă pentru copiii care provin din medii dezavantajate sau comunități sărace, cărora le lipsesc alternativele de dezvoltare personală.

O abordare incluzivă, de calitate, a întregului parcurs educațional este esențială și poate fi facilitată de eliminarea barierelor de acces și participare pentru copiii din categorii dezavantajate. Pentru a reduce părăsirea timpurie a școlii este nevoie de măsuri care să permită identificarea, din timp, a situațiilor de risc, dar și de instrumente flexibile pentru corectarea acestora.

În scopul atingerii acestor obiective, este necesară o infrastructură adecvată și suficientă, care să respecte cel puțin un set minimal de standarde (care includ nu doar caracteristicile spațiului interior al unității de învățământ, ci și ale spațiului exterior, dotările, personalul etc).

Prin implementarea acestei strategii alternative ne dorim un sistem de educație echitabil și de calitate pentru fiecare elev (Educație incluzivă).

Fiecare elev este important (indiferent de vârstă, mediu socio-economic, nevoi speciale sau de religie, etnie, opțiune politică, orientare sexuală), iar **formarea fiecăruia este esențială** pentru viitorul societății. Un sistem educațional echitabil permite accesul la educație incluzivă de calitate tuturor persoanelor care, aflându-se pe

teritoriul României, beneficiază de dreptul la educație.

Obiective identificate în vederea dezvoltării unui sistem de educație echitabil

- Creșterea accesului la educație de calitate pentru toate categoriile sociale, în special a celor provenite din medii dezavantajate.
- Reducerea ratei de părăsire a sistemului de învățământ (indiferent de nivelul de educație la care preșcolarul/elevul/studentul abandonează studiile).
- Sprijinirea participării la educație a tinerilor cu risc crescut de abandon școlar, prin acordarea de pachete de servicii integrate (consiliere, cazare, servicii de masă, servicii medicale, servicii educaționale de sprijin, servicii sociale, acces la echipamente și resurse educaționale specifice pentru cei cu nevoi educaționale speciale sau cu diverse forme de dizabilitate etc.).
- Creșterea gradului de alfabetizare funcțională în România.
- Reducerea discrepanțelor dintre școlile din medii diverse și, respectiv, a polarizării sistemului educațional. Acest deziderat se poate realiza prin adecvarea finanțării școlilor din mediul rural la nevoile reale și prin schimbarea politicilor de resurse umane, astfel încât școlile din mediile dezavantajate să poată atrage cadre didactice talentate, motivate și pregătite pentru a face față provocărilor specifice acestor medii.
- Dezvoltarea unui mediu incluziv, prin promovarea toleranței și interculturalității în cadrul programelor școlare și dezvoltarea de programe de formare continuă pentru managementul diversității.
- Asigurarea respectării principiilor de etică și integritate academică în toate activitățile educaționale.

Necesitatea unui sistem educațional echitabil

Educația joacă un rol esențial în dezvoltarea personală și profesională a oamenilor. Astfel, cu cât o persoană este mai educată, cu atât standardul de viață al acesteia este mai ridicat, iar costurile sociale (de exemplu, costurile medii pentru îngrijirea medicală acoperite din asigurarea națională de sănătate sau costurile aferente asigurării de șomaj) sunt mai reduse. Educația joacă un rol important și în progresul societății. Cu cât cetățenii sunt mai educați și dețin mai multe competențe, cu atât sunt mai competitivi pe o piață globală a muncii și contribuie la progresul economic și social al comunității. Trebuie subliniat însă că diversitatea în educație este și ea foarte importantă: cu cât populația școlară sau academică este mai diversă, cu atât decalajele sociale sunt mai mici. În dinamica demografică și economică a societății actuale, marcată de o migrație în creștere și o natalitate precară, un sistem educațional echitabil este un deziderat pentru fiecare stat.

2. Definirea unui sistem educațional echitabil

Deși practicile din domeniu diferă, la nivel internațional conceptele și indicatorii utilizați în definirea, măsurarea și analiza problematicilor ce țin de echitatea unui sistem

educațional sunt destul de clar formulați și în general comuni :

- un sistem educațional echitabil urmărește redistribuirea resurselor și a serviciilor pentru a reduce decalajele educaționale înregistrate din cauza diferențelor socio-economice între diverse categorii de persoane (ținându-se cont și de mediul din care provin – urban sau rural);
- un sistem educațional este incluziv dacă asigură accesul și participarea echitabilă a tuturor potențialilor beneficiari la educație de calitate, acordând atenție sporită nevoilor individuale de învățare și competențelor tuturor copiilor.

3. Măsurarea unui sistem educațional echitabil

Părăsirea timpurie a școlii (PTS) este definită în concordanță cu practica internațională ca situația tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani care au finalizat cel mult nivelul de învățământ secundar inferior (echivalentul clasei a opta) și care nu mai urmează nici o altă formă de școlarizare sau formare profesională. Măsurarea părăsirii timpurii a școlii se calculează raportând populația mai sus menționată la întreaga populație cu vârste cuprinse între 18-24 ani. Din punct de vedere economic, părăsirea timpurie a școlii reprezintă un indicator al eficienței sistemului educațional.

Abandonul școlar. În România, un elev se află în situație de abandon școlar dacă acesta nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu (10 clase), depășind cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective. Ministerul Educației Naționale și Institutul Național de Statistică calculează „rata abandonului școlar” ca diferența dintre numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, raportată la numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Aceste două concepte complementare fundamentează diverse seturi de date colectate și raportate oficial, însă lipsa unei abordări coerente în definirea și măsurarea abandonului școlar (ambele diferite de practica internațională) face dificilă analiza fenomenului la nivel de sistem, pentru a înțelege adevărata dimensiune a acestuia. Fundamentarea de politici publice pe dovezi este imposibilă fără asumarea unei definiții a conceptelor conexe fenomenului și crearea unor indicatori relevanți, pentru care să fie colectate date în mod coerent și consecvent.

Proiecție sistem educațional identificat în cadrul întâlnirilor cu participanții la sesiunile de lucru din cadrul seminariilor și meselor rotunde organizate

România dorește un sistem educațional echitabil ce permite accesul la educație incluzivă de calitate tuturor persoanelor care beneficiază de dreptul la educație.

Educația incluzivă de calitate este garantată tuturor și este furnizată echitabil, conform nevoilor și potențialului fiecărui elev/ student, la un nivel care să le ofere premisele de a avea o cetățenie activă, un parcurs profesional de succes și o viață de calitate.

Fiecare elev trebuie să beneficieze de trasee flexibile, potrivite profilului lui personal, alese în urma unui proces real de consiliere și orientare, efectuat de către specialiști, în care familia este informată și implicată permanent (triunghiul elev-profesor părinte).

Curriculumul obligatoriu și cel la decizia școlii permit atingerea obiectivelor învățării. Trebuie să fie asigurate resurse umane specializate, materialele didactice și infrastructura școlară necesare pentru a asigura alfabetizarea funcțională a fiecărui elev, indiferent de condiția socio-economică, de mediul de rezidență, de nevoile educaționale speciale, de vârstă sau de identitatea etnică și religioasă.

Obiective propuse

1. Creșterea accesului la educație de calitate pentru toate categoriile sociale, în special a celor provenite din medii dezavantajate.

Soluții propuse :

- Eliminarea taxelor de admitere, transfer, susținere examene de finalizare de studii etc. și/sau a oricăror alte bariere financiare de acces la educație pentru preșcolarii/elevii/studentii din grupuri dezavantajate.
- Evitarea necesității contribuțiilor financiare din partea familiei (pentru fondul clasei/școlii sau pentru materiale educaționale), asigurarea auxiliarelor necesare procesului didactic, a navetei pentru elevi, a materialelor didactice etc.
- Reducerea barierelor de comunicare pentru preșcolari/elevi/studenti prin formarea cadrelor didactice pentru a putea comunica pe înțelesul tuturor copiilor, inclusiv a celor cu o formă de dizabilitate – de exemplu, dezvoltarea competenței cadrelor didactice de a comunica în limbajul mimico-gestual și/sau angajarea de interpreți (ca măsură tranzitorie până la pregătirea cadrelor didactice).
- Eliminarea barierelor de acces fizic în clădiri prin accesibilizarea spațiilor educaționale/ a campusurilor universitare astfel încât fiecărui preșcolar/elev/student să îi fie accesibil spațiul, indiferent de tipul nevoilor lor (inclusiv educaționale).
- Dimensionarea și dotarea claselor/grupelor astfel încât profesorii să poată acorda atenția necesară fiecărui preșcolar/elev/student, oferind context motivante și semnificative de învățare și eliminând barierele de acces la materialele educaționale (inclusiv pentru copiii cu diverse dizabilități).
- Eliminarea barierelor culturale de acces prin introducerea de programe de educație interculturală pentru toți preșcolarii/elevii/studentii.
- Implementarea unor programe de conștientizare și sprijin pentru părinți, pentru ca ei, la rândul lor, să-și poată sprijini copiii în a-și înțelege identitatea.
- Revizuirea/dezvoltarea materialelor educaționale, a resurselor și a proceselor din școală pentru ca ele să promoveze diversitatea, în special în școlile care integrează imigranți/persoane care solicită azil politic/copii cu dizabilități etc.

2. Reducerea ratei de părăsire a sistemului de învățământ (indiferent de nivelul de educație la care preșcolarul / elevul / studentul abandonează studiile).

Soluții propuse :

- Definirea unor standarde clare, minime, pentru ceea ce considerăm a fi o „școală incluzivă bună” și recompensarea instituțiilor care îndeplinesc aceste standarde;
- Asigurarea, de către școală, împreună cu autoritățile locale, a unui pachet de servicii suport și resurse educaționale
- Implementarea unui sistem de înregistrare și monitorizare a parcursului educațional și profesional al preșcolarilor/elevilor/studentilor (Registrul Matricol Unic / SIIR), corelat cu alte baze de date astfel încât portofoliul educațional integrat să reunească evaluările cu rezultatele anchetelor sociale și cu alte informații relevante.
- Asigurarea de resurse suplimentare (financiare) pentru zonele defavorizate care să asigure de facto gratuitatea învățământului preuniversitar pentru toți elevii. Adecvarea finanțării școlilor (prin coeficientul de finanțare) din mediul rural la nevoile reale, inclusiv redistribuirea resurselor (financiare, materiale, cadre didactice etc.) către zonele și școlile cu risc crescut de abandon școlar.
- Măsuri de motivare (financiară, dar nu numai) a cadrelor didactice performante de a preda în școlile din mediile defavorizate prin recompensarea acelor care aduc plusvaloare preșcolarilor/elevilor/studentilor din aceste medii/categorii
- Completarea formării inițiale și continue a cadrelor didactice (indiferent de nivelul la care vor preda) cu elemente de care au nevoie pentru a contribui, la clasă, la depășirea decalajelor de alfabetizare pe care le au elevii, precum și la gestionarea cazurilor de risc de abandon.
 - Identificarea și susținerea cadrelor didactice care activează în școli cu ponderi semnificative de copii proveniți din medii vulnerabile
 - Consolidarea și dezvoltarea cadrului legal și de politici educaționale pentru prevenirea și combaterea discriminării și segregării în educație care să includă:
 - Un cod pentru non-discriminare și promovarea diversității în școli
 - O metodologie de monitorizare, prevenire și intervenție în cazul identificării unor situații de segregare școlară.
 - Creșterea gradului de implicare a preșcolarilor/ elevilor/studentilor în procesele decizionale din școală/universitate.

3. Creșterea gradului de alfabetizare funcțională în România.

- Definirea și asigurarea alfabetizării funcționale a elevilor pentru fiecare nivel (cu niște seturi de competențe specifice alfabetizării funcționale de nivel minim, mediu, avansat), concomitent cu creșterea gradului de conștientizare asupra gravității acestei probleme.
- Inițierea unor programe de identificare timpurie a dificultăților în asigurarea alfabetizării funcționale a elevilor
- Îmbunătățirea și promovarea programelor de susținere a reintegrării școlare a

persoanelor care au abandonat școala, indiferent de momentul abandonului, prin:

- (1) adaptarea curriculumului/planurilor de învățământ la nevoile lor;
 - (2) posibilitatea de finalizare a studiilor într-un timp mai scurt/lung, în funcție de nevoi;
 - (3) dublarea intervențiilor educaționale cu intervenții sociale, pentru a redresa la timp și în mod complex cauzele care au determinat neparticiparea școlară.
- Recunoașterea studiilor anterioare și a competențelor dobândite „în afara școlii” (în contexte formale/informale/non-formale de educație sau prin experiență profesională).

4. Eliminarea inechităților și a unor inegalități sociale.

- Dezvoltarea și implementarea unui pachet unitar de programe naționale anti-sărăcie, care să asigure accesul și integrarea copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate în forme de învățământ la toate nivelurile (inclusiv universitar).
- Dezvoltarea și implementarea de Programe pentru părinți (de conștientizare, consiliere și sprijin) care să îi ajute în implicarea în educația copiilor și să crească gradul de conștientizare a responsabilităților pe care părinții le au în privința educației copiilor.
- Renovarea și reutilizarea internatelor școlare și construcția de noi cămine și cantine școlare/universitare, pentru a oferi locuri de cazare și a unui program de masă caldă, la prețuri accesibile / în regim gratuit, pentru studenții /elevii care studiază în altă localitate.
- Reformarea admiterii la liceu pentru a evita perpetuarea unor inechități sociale și a polarizării educației.
- Multiplicarea oportunităților de educație non-formală de calitate, promovarea lor și asigurarea accesului tuturor elevilor la astfel de programe organizate în Palatele Copiilor și în cluburile specifice, indiferent de mediul socio-economic din care provin.
- Consiliere în carieră și orientare profesională, oferită în regim gratuit, atât pentru preșcolari/elevi/studenti, cât și pentru tinerii care nu se află în nicio formă de pregătire profesională sau academică (NEETs).

4. Îmbunătățirea politicilor publice de echitate/egalitate de șanse.

- A1.** Monitorizarea performanței intervențiilor /strategiilor deja adoptate, corelarea lor și ajustarea permanent a modului de implementare a acestora, în baza eficienței
- „Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii în România”, inclusiv a programului „Școala după școală”;
 - Alocarea ajutoarelor de către autoritățile locale (burse, subvenții pentru internat etc.);
 - Decontarea navetei școlare;
 - Acordarea de burse sociale studențești;
 - Acordarea de locuri speciale pentru romi.

DESCRIEREA GRUPULUI ȚINTĂ

1. Elaborarea politicii publice alternative are la bază elaborarea unui instrument independent de analiză/evaluare a politicii actuale precum și o participare activă a tuturor instituțiilor responsabile și a societății civile în vederea elaborării măsurilor și acțiunilor necesare în elaborarea politicii alternative.

Instrumentul de analiză /evaluare a politicii actuale a fost realizat prin colectarea, în cadrul **seminarelor regionale**, a unui număr de peste 40 de chestionare/seminar, elaborate și transmise participanților cu scopul de a culege datele necesare elaborării raportului de analiză.

Despre cele peste 400 de persoane participante la seminarele regionale putem afirma că acoperă ca reprezentare:

- ✚ Fiecare categorie / structură nominalizată în cadrul grupului țintă al proiectului;
- ✚ Fiecare regiune de dezvoltare a țării;
- ✚ Un număr de 37 de județe și sectoare ale municipiului București.

Pornind de la gradul de reprezentare națională dar și de la numărul mare de persoane care au dat curs invitațiilor de participare la acest prim eveniment apreciem că instrumentul de analiză elaborat are un puternic suport (statistic) de reprezentativitate, fapt ce îi conferă realism, substanță, credibilitate.

(Numărul de participanți intervievați prin chestionar demonstrează realizarea unuia dintre obiectivele principale ale proiectului, acela de participare activă a tuturor instituțiilor responsabile și a societății civile în elaborarea măsurilor și acțiunilor necesare ce vor fi cuprinse în prezenta strategie alternativă.)

2. Desfășurarea **meselor rotunde** (o altă importantă activitate a proiectului !) a oferit prilejul sintetizării și centralizării unor categorii de propuneri prezente în acest document (strategia alternativă). Prezența a **peste 280** de persoane (dintre care peste 75 % din rândul celor care au participat și la seminarele regionale !) întăresc gradul de reprezentativitate națională și contribuie la o justificare credibilă a propunerilor formulate.

*Realizarea programului social (ca politică alternativă la actuala Strategie Națională privind reducerea părăsirii timpurii a școlii) are așadar o **abordare integrată**, din perspectiva cadrelor didactice implicate în procesul de integrare socială în vederea înscrierii copiilor la școală și susținerea participării la programul școlar (**223 cadre didactice din diferite instituții de învățământ !**) dar și din perspectiva societății civile (**75 de persoane aparținând diferitelor ONG-uri, și peste 100 din filialele județene și ale sectoarelor Capitalei ale Crucii Roșii din România**).*

Tabelul nr. 1 (anexat) oferă detalii referitoare la reprezentarea regională și pe județe a participărilor la activitățile în cadrul cărora au fost culese informații relevante care au condus la elaborarea propunerilor prezentei strategii.

3. Politica alternativă în domeniul reducerii părăsirii timpurii a școlii elaborată în cadrul proiectului, va avea aplicabilitate la nivel național, cu ajutorul tuturor filialelor de Cruce Roșie. Societatea Națională va constitui un regulament de acțiune al Filialelor în domeniul reducerii părăsirii timpurii a școlii. Acolo unde aceste filiale nu au persoane instruite ca „facilitatori”, transpunerea în practică se va realiza cu personal aparținând diferitelor ONG-uri care au putut și dorit să asigure prezența unor reprezentanți la activitatea de formare a acestor „facilitatori”.

Formarea ca „Facilitatori” a unui număr de **47** de persoane din cadrul filialelor de Cruce

Roșie, a unui număr de 44 de persoane din cadrul unor ONG-uri și a unui număr de 9 aparținând unor instituții publice dar care acționează ca voluntari în diverse ONG-uri, constituie un argument în susținerea afirmației de reprezentativitate națională a celor care vor implementa prezenta strategie.

Numărul viitorilor facilitatori din regiunile de dezvoltare este strâns legat de gradul de dezvoltare economică al acestora. (regiunile cele mai slab dezvoltate SUD-MUNTENIA=33 și SUD-VEST OLTENIA = 23 iar la polul opus, BUCUREȘTI-ILFOV cu 2 reprezentanți).